

DIREKTIVE

DIREKTIVA SVETA 2011/70/EURATOM

z dne 19. julija 2011

o vzpostavitvi okvira Skupnosti za odgovorno in varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo, zlasti členov 31 in 32 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije, pripravljenega na podlagi mnenja skupine oseb, ki jih je izmed znanstvenih strokovnjakov iz držav članic imenoval Znanstveno-tehnični odbor,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) V členu 2(b) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo (v nadaljnjem besedilu: Pogodba Euratom) je določena postavitve enotnih varnostnih standardov za varovanje zdravja delavcev in prebivalstva.

(2) V členu 30 Pogodbe Euratom je določena opredelitev temeljnih standardov za varovanje zdravja delavcev in prebivalstva pred nevarnostmi, ki izvirajo iz ionizirajočih sevanj.

(3) V členu 37 Pogodbe Euratom se od držav članic zahteva, da morajo Komisiji predložiti splošne podatke o vsakem načrtu za odlaganje radioaktivnih odpadnih snovi.

(4) Direktiva Sveta 96/29/Euratom ⁽³⁾ določa temeljne varnostne standarde za varstvo zdravja delavcev in prebivalstva pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja. Navedena direktiva je bila dopolnjena z bolj specifično zakonodajo.

(5) Kot v svoji sodni praksi ugotavlja Sodišče Evropske unije, določbe o zdravju in varnosti iz Poglavlja 3 Pogodbe Euratom tvorijo skladno celoto in Komisiji podeljujejo precej široke pristojnosti za zaščito prebivalstva in okolja pred tveganji jedrske kontaminacije ⁽⁴⁾.

(6) Odločba Sveta 87/600/Euratom z dne 14. decembra 1987 o ureditvah Skupnosti za pospešeno izmenjavo informacij ob radiološkem izrednem dogodku ⁽⁵⁾ je vzpostavila okvir za obveščanje in zagotavljanje informacij, ki jih države članice uporabljajo, da bi zaščitile prebivalstvo ob radiološkem izrednem dogodku. Direktiva Sveta 89/618/Euratom z dne 27. novembra 1989 o obveščanju prebivalstva o ukrepih zdravstvenega varstva, ki jih je treba sprejeti, in o pravilih ravnanja v primeru radiološkega izrednega dogodka ⁽⁶⁾ določa obveznosti, v skladu s katerimi morajo države članice obveščati prebivalstvo v primeru takšnega dogodka.

(7) Direktiva Sveta 2003/122/Euratom ⁽⁷⁾ določa nadzor visoko-aktivnih zaprtih radioaktivnih virov in virov neznanega izvora, vključno z viri, ki se ne uporabljajo več. V skladu s Skupno konvencijo o varnosti ravnanja z izrabljenim gorivom in varnosti ravnanja z radioaktivnimi odpadki (v nadaljnjem besedilu: Skupna konvencija) in Pravili ravnanja Mednarodne agencije za atomsko energijo (MAAE) za varnost in zaščito radioaktivnih virov ter trenutnimi industrijskimi praksami se lahko zaprti viri, ki se ne uporabljajo več, ponovno uporabijo, reciklirajo ali odložijo. V številnih primerih je treba zaradi prekvalifikacije ali predelave vir ali opremo skupaj z virom vrniti dobavitelju ali proizvajalcu.

(8) Direktiva 2006/21/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2006 o ravnanju z odpadki iz rudarskih in drugih ekstraktivnih dejavnosti ⁽⁸⁾ zajema ravnanje z odpadki iz rudarskih in drugih ekstraktivnih dejavnosti, ki so lahko radioaktivni, vendar izključuje tiste vidike, ki so specifični za radioaktivnost, kar obravnava Pogodba Euratom.

⁽¹⁾ Mnenje z dne 4. maja 2011 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ Mnenje z dne 23. junija 2011 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽³⁾ UL L 159, 29.6.1996, str. 1.

⁽⁴⁾ C-187/87 (1988 ECR, str. 5013) in C-29/99 (2002 ECR, str. I-11221).

⁽⁵⁾ UL L 371, 30.12.1987, str. 76.

⁽⁶⁾ UL L 357, 7.12.1989, str. 31.

⁽⁷⁾ UL L 346, 31.12.2003, str. 57.

⁽⁸⁾ UL L 102, 11.4.2006, str. 15.

- (9) Direktiva Sveta 2006/117/Euratom ⁽¹⁾ določa sistem Evropske skupnosti za atomsko energijo (v nadaljnjem besedilu: Skupnost) za nadzorovanje in kontrolo čezmejnih pošiljk radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva. Navedena direktiva je bila dopolnjena s Priporočilom Komisije 2008/956/Euratom z dne 4. decembra 2008 o merilih za izvoz radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva v tretje države ⁽²⁾.
- (10) Z Direktivo Sveta 2009/71/Euratom z dne 25. junija 2009 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za jedrsko varnost jedrskih objektov ⁽³⁾ je državam članicam naložena obveznost, da vzpostavijo in ohranjajo nacionalni okvir za jedrsko varnost. Navedena direktiva obravnava predvsem jedrsko varnost jedrskih objektov, vendar navaja, da je pomembno zagotoviti tudi varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, med drugim tudi v skladiščih in odlagališčih. Zato za te objekte, obravnavane tako v Direktivi 2009/71/Euratom kot v tej direktivi, ne bi smele veljati nesorazmerne ali nepotrebne obveznosti, še posebej glede poročanja.
- (11) Direktiva 2003/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. maja 2003 o sodelovanju javnosti pri sestavi nekaterih načrtov in programov v zvezi z okoljem ⁽⁴⁾ se uporablja za nekatere načrte in programe s področja uporabe Direktive 2001/42/ES z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje ⁽⁵⁾.
- (12) Priporočilo Komisije 2006/851/Euratom z dne 24. oktobra 2006 o upravljanju finančnih sredstev za razgradnjo jedrskih objektov, izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov ⁽⁶⁾ je osredotočeno na primerčnost financiranja, njegovo finančno varnost in preglednost, da bi se zagotovilo, da se finančna sredstva uporabijo samo za predvidene namene.
- (13) Ker je bilo treba nekatere jedrske elektrarne v Litvi, na Slovaškem in v Bolgariji zaradi pristopa teh držav k Evropski uniji predčasno zapreti, je Skupnost sodelovala pri zbiranju finančnih sredstev in sedaj ob izpolnjevanju nekaterih pogojev zagotavlja finančno podporo različnim projektom za razgradnjo, tudi pri ravnanju z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom.
- (14) Skupna konvencija sklenjena pod okriljem MAAE je instrument spodbude s ciljem krepitev nacionalnih ukrepov in mednarodnega sodelovanja po vsem svetu, da bi se dosegla in ohranila visoka raven varnosti pri ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki.
- (15) Nekatere države članice so že sodelovale v programu „pobuda za zmanjšanje globalnih nevarnosti“ pod vodstvom ZDA in Rusije, tako da so izrabljeno gorivo iz raziskovalnih reaktorjev poslale v Združene države Amerike in Rusko federacijo, ter v tem programu name-ravajo sodelovati še naprej.
- (16) Leta 2006 je MAAE posodobila strukturo standardov in objavila Temeljna varnostna načela, ki so jih skupaj podprli Skupnost, Organizacija za ekonomski razvoj in sodelovanje/Agencija za nuklearno energijo (OECD/NEA) in druge mednarodne organizacije. Z uporabo temeljnih varnostnih načel bo olajšana uporaba mednarodnih varnostnih standardov in vzpostavljena večja skladnost med ureditvami različnih držav.
- (17) Po pozivu Sveta k ustanovitvi evropske skupine na visoki ravni, kot je navedeno v sklepih Sveta z dne 8. maja 2007 o jedrski varnosti in varnem ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, je bila na podlagi Sklepa Komisije 2007/530/Euratom z dne 17. julija 2007 o ustanovitvi evropske skupine na visoki ravni za jedrsko varnost in ravnanje z jedrskimi odpadki ⁽⁷⁾ ustanovljena skupina evropskih regulatorjev za jedrsko varnost (ENSREG), da bi prispevala k doseganju ciljev Skupnosti na področju ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki. Sklepi in priporočila ENSREG so upoštevani v Resoluciji Sveta z dne 16. decembra 2008 o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki ter v sklepih Sveta z dne 10. novembra 2009 o poročilu ENSREG.
- (18) Evropski parlament je 10. maja 2007 sprejel resolucijo „Ocena Euratoma - 50 let evropske politike za jedrsko energijo“, s katero je pozval k določitvi usklajenih standardov za ravnanje z radioaktivnimi odpadki in pozval Komisijo, naj pregleda ustrezne osnutke svojih zakonodajnih predlogov in predloži nov predlog direktive o ravnanju z radioaktivnimi odpadki.
- (19) Čeprav lahko države članice same določijo svojo mešanico energetskih virov, pri proizvodnji električne energije nastajajo radioaktivni odpadki v vseh državah članicah, pri industrijskih, kmetijskih, zdravstvenih in raziskovalnih dejavnostih ali pri razgradnji jedrskih objektov ali pri sanaciji in intervencijah.

⁽¹⁾ UL L 337, 5.12.2006, str. 21.

⁽²⁾ UL L 338, 17.12.2008, str. 69.

⁽³⁾ UL L 172, 2.7.2009, str. 18.

⁽⁴⁾ UL L 156, 25.6.2003, str. 17.

⁽⁵⁾ UL L 197, 21.7.2001, str. 30.

⁽⁶⁾ UL L 330, 28.11.2006, str. 31.

⁽⁷⁾ UL L 195, 17.7.2007, str. 44.

- (20) Izrabljeno gorivo nastaja pri obratovanju jedrskih reaktorjev. Vsaka država članica lahko opredeli svoja pravila glede ciklusa za gorivo. Izrabljeno gorivo je lahko uporaben vir, ki ga je mogoče ponovno predelati ali pa se, če se obravnava kot radioaktivni odpadek, nameni za končno odlaganje. Ne glede na to, katera možnost se izbere, je treba razmisliti o odlaganju visoko-radioaktivnih odpadkov, ki so bili ločeni pri ponovni predelavi, ali izrabljenega goriva, ki velja za odpadek.
- (21) Radioaktivne odpadke, vključno z izrabljenim gorivom, ki velja za odpadek, je treba dolgoročno shraniti in izolirati pred ljudmi in življenjskim okoljem. Zaradi njihove specifične narave, torej vsebnost radionuklidov je treba zaščititi zdravje ljudi in okolja pred nevarnostmi, ki izvirajo iz ionizirajočega sevanja, vključno z odlaganjem v ustreznih objektih kot končnih lokacijah. Skladiščenje radioaktivnih odpadkov, tudi dolgoročno, je prehodna rešitev in ne nadomestna možnost odlaganja.
- (22) Nacionalna razvrstitev po shemi radioaktivnih odpadkov bi morala podpirati navedene ureditve in popolnoma upoštevati posebne vrste in lastnosti radioaktivnih odpadkov.
- (23) Nizko in srednje-radioaktivni odpadki se običajno odlagajo blizu površja. Na tehnični ravni je splošno sprejeto, da so globoka geološka odlagališča trenutno najvarnejša in najtrajnejša možnost v smislu zadnje faze ravnanja z visoko-radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom, ki velja za odpadek. Države članice bi morale ob ohranjanju odgovornosti za svojo zadevno politiko v zvezi z ravnanjem s svojim izrabljenim gorivom ter nizko-, srednje- ali visoko-radioaktivnimi odpadki v svoje nacionalne politike vključiti načrtovanje in izvajanje možnosti odlaganja. Ker bosta realizacija in razvoj odlagališč trajala več desetletij, je v številnih programih upoštevana potreba po ohranjanju prožnosti in prilagodljivosti, na primer da se vanje vključi novo znanje o razmerah na posameznih lokacijah ali možen razvoj sistema odlaganja. Dejavnosti, opravljene v okviru tehnološke platforme za odlaganje radioaktivnih odpadkov v geološke formacije (IGD-TP), bi lahko olajšale dostop do strokovnega znanja in tehnologije v zvezi s tem. Zato se lahko pri oblikovanju tehničnega razvoja sistema odlaganja uporabljata povratnost in dostopnost. Vendar pa ta merila za obratovanje in konstrukcijo ne bi smela biti nadomestilo za dobro skonstruirano odlagališče s sprejemljivo podlago za zaprtje. Potreben je kompromis, saj ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom temelji na vrhunski znanosti in tehnologiji.
- (24) Etična obveznost vsake države članice bi morala biti, da se izogne ustvarjanju kakršnih koli prevelikih bremen za prihodnje generacije zaradi izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov, vključno z radioaktivnimi odpadki, ki bi lahko nastali zaradi razgradnje obstoječih jedrskih objektov. Države članice bodo z izvajanjem določb te direktive dokazale, da so se odgovorno lotile doseganja tega cilja.
- (25) Končna odgovornost držav članic za varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki je temeljno načelo, ki ga je ponovno potrdila Skupna konvencija. S to direktivo bi morale biti okrepljeno načelo nacionalne odgovornosti skupaj z načelom primarne odgovornosti imetnika dovoljenja za varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki pod nadzorom njegovega pristojnega nacionalnega regulativnega organa, povečati pa bi morala tudi vlogo in neodvisnost tega organa.
- (26) Države članice bi morale zagotoviti ustrezna finančna sredstva za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki.
- (27) Razume se, da uporaba radioaktivnih virov pri opravljanju regulativnih nalog pristojnega regulativnega organa ne vpliva na neodvisnost tega organa.
- (28) Države članice bi morale vzpostaviti nacionalni program, ki bi zagotovil prenos političnih odločitev v jasne določbe za pravočasno izvajanje vseh faz ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, od nastanka do odlaganja. Nacionalni program bi lahko bil v obliki referenčnega dokumenta ali niza dokumentov.
- (29) Razume se, da se bodo nacionalne ureditve za varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki uporabljale prek določenega pravnega, regulativnega ali organizacijskega instrumenta, katerega izbira je v pristojnosti držav članic.
- (30) Različne faze ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki so med seboj tesno povezane. Odločitve, sprejete v eni fazi, lahko vplivajo na naslednjo fazo. Zato je treba pri oblikovanju nacionalnih programov takšne soodvisnosti upoštevati.
- (31) Pri ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki je pomembna preglednost. Za preglednost bi bilo treba poskrbeti tako, da bi bilo zagotovljeno učinkovito obveščanje javnosti in možnost sodelovanja vseh zadevnih zainteresiranih strani, vključno z lokalnimi organi in javnostjo, v postopku odločanja v skladu z nacionalnimi in mednarodnimi obveznostmi.
- (32) Sodelovanje med državami članicami in na mednarodni ravni bi lahko z dostopom do strokovnega znanja in izkušenj ter tehnologije olajšalo in pospešilo postopek odločanja.

- (33) Nekatere države članice menijo, da je skupna uporaba objektov za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, vključno z odlagališči, potencialno koristna, varna in stroškovno učinkovita možnost, če temelji na sporazumu med zadevnimi državami članicami.
- (34) Dokumentacija o postopku odločanja, ki se nanaša na vidike varnosti, bi morala biti sorazmerna s stopnjami tveganja (stopnjevalni pristop) in bi morala biti osnova za odločanje o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki. To bi moralo omogočiti prepoznavanje področij negotovosti, ki bi jim bilo treba pri izvedbi ocene varnosti posvetiti posebno pozornost. Odločitve o varnosti bi morale temeljiti na ugotovitvah iz ocene varnosti in informacijah o trdnosti in zanesljivosti te ocene ter v njej vključenih predpostavk. Odločanje bi torej moralo temeljiti na zbranih utemeljitvah in dokazih, katerih namen je prikazati, da je zahtevani varnostni standard za objekt ali dejavnost v zvezi z ravnanjem z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki dosežen. Posebej pri odlagališčih bi morala dokumentacija olajšati razumevanje tistih vidikov, ki vplivajo na varnost sistema odlaganja, vključno z naravnimi (geološkimi) in umetnimi pregradami in pričakovanim razvojem sistema odlaganja skozi čas.
- (35) Če bi morala država članica, ki nima izrabljenega goriva in ga v bližnji prihodnosti ne namerava imeti ter ne opravlja in ne namerava opravljati dejavnosti v zvezi z izrabljenim gorivom, v nacionalno zakonodajo prenesti določbe te direktive glede izrabljenega goriva in jih izvajati, bi morala izpolnjevati nesorazmerno in nepotrebno obveznost. Zato za takšne države članice ne bi smela veljati obveznost, da v nacionalno zakonodajo prenesejo določbe te direktive glede izrabljenega goriva in jih izvajajo, vse dokler se ne bi odločile, da bodo razvile dejavnost, povezano z jedrskim gorivom.
- (36) Pogodba med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o ureditvi statusnih in drugih pravnih razmerij, povezanih z vlaganjem v Nuklearno elektrarno Krško, njenim izkoriščanjem in razgradnjo, ureja solastništvo jedrske elektrarne. Določbe navedene pogodbe predvidevajo skupno odgovornost za ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom ter njihovo odlaganje. Zato bi bilo treba določiti izjeme od nekaterih določb te direktive, da ne bi bilo ovir za popolno izvajanje te dvostranske pogodbe.
- (37) Ta direktiva sicer potrjuje, da bi morali v nacionalnem okviru upoštevati radiološke nevarnosti in nevarnosti, ki niso radiološke in so povezane z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, vendar pa ne zajema nevarnosti, ki niso radiološke in spadajo na področje uporabe Pogodbe o delovanju Evropske unije.
- (38) Ohranitev in nadaljnje razvijanje usposobljenosti, znanj in spretnosti pri ravnanju z izrabljenim gorivom in

radioaktivnimi odpadki, kar je bistven element za zagotovitev visoke ravni varnosti, bi moralo temeljiti na učenju iz operativnih izkušenj.

- (39) Znanstvene raziskave in tehnološki razvoj lahko ob podpori tehničnega sodelovanja med akterji ustvarijo nove možnosti za izboljšanje varnega ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki ter obenem prispevajo k zmanjšanju tveganja radio-toksičnosti visoko-radioaktivnih odpadkov.
- (40) Medsebojni strokovni pregledi, katerih namen je pridobivanje in izmenjava izkušenj ter zagotavljanje visokih standardov, bi lahko bili odlično sredstvo za povečanje zaupanja v ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom v Evropski uniji –

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE 1

VSEBINA, PODROČJE UPORABE, OPREDELITVE IN SPLOŠNA NAČELA

Člen 1

Vsebina

1. Ta direktiva vzpostavlja okvir Skupnosti za zagotovitev odgovornega in varnega ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, da bi se preprečilo ustvarjanje prevelikih bremen za prihodnje generacije.
2. Njen namen je zagotoviti, da države članice določijo ustrezne nacionalne ureditve za visoko raven varnosti pri ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki ter da delavce in prebivalstvo zaščitijo pred nevarnostmi, ki izvirajo iz ionizirajočega sevanja.
3. Njen namen je zagotoviti potrebno obveščanje in sodelovanje javnosti pri ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, ob ustreznem obravnavanju vprašanj glede varnostnih in zaščitnih informacij.
4. Brez vpliva na Direktivo 96/29/Euratom, ta direktiva dopolnjuje temeljne standarde iz člena 30 Pogodbe Euratom glede varnosti izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov.

Člen 2

Področje uporabe

1. Ta direktiva se uporablja za vse faze ravnanja z:
  - (a) izrabljenim gorivom, kadar izvira iz civilnih dejavnosti;
  - (b) radioaktivnimi odpadki od nastanka do odlaganja, kadar izvirajo iz civilnih dejavnosti.
2. Ta direktiva se ne uporablja za:
  - (a) odpadke iz rudarskih in drugih ekstraktivnih dejavnosti, ki so lahko radioaktivni in sodijo na področje uporabe Direktive 2006/21/ES;
  - (b) dovoljene izpuste.

3. Člen 4(4) te direktive se ne uporablja za:
- (a) vrnitev zaprtih virov, ki se ne uporabljajo več, dobavitelju ali proizvajalcu;
  - (b) pošiljke izrabljenega goriva iz raziskovalnih reaktorjev v državo, v katero se dobavlja ali v kateri se proizvaja gorivo za raziskovalne reaktorje, ob upoštevanju veljavnih mednarodnih sporazumov;
  - (c) odpadke in izrabljeno gorivo iz obstoječe jedrske elektrarne Krško, kadar gre za pošiljke med Slovenijo in Hrvaško.
4. Ta direktiva ne vpliva na pravico države članice ali podjetja iz države članice, da radioaktivne odpadke po predelavi vrne državi izvora, kadar:
- (a) bodo radioaktivni odpadki tej državi članici ali podjetju poslani v predelavo; ali
  - (b) bo tej državi članici ali podjetju poslan drug material zaradi odstranitve radioaktivnih odpadkov.

Ta direktiva ne vpliva na pravico države članice ali podjetja v državi članici, kamor bo izrabljeno gorivo poslano v obdelavo ali ponovno predelavo, da radioaktivne odpadke, nastale v postopku obdelave ali ponovne predelave, ali dogovorjeni ekvivalent vrne državi njihovega izvora.

Člen 3

Opredelitve pojmov

Za namene te direktive se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

1. „zaprtje“ je dokončanje vseh dejavnosti v določenem času po namestitvi izrabljenega goriva ali radioaktivnih odpadkov v odlagališče, vključno s končnimi inženirskimi ali drugimi deli, ki so potrebna, da se v odlagališču ustvarijo pogoji za dolgoročno varne razmere;
2. „pristojni regulativni organ“ je organ ali sistem organov, imenovanih v državi članici na področju urejanja varnega ravnanja z izrabljenim gorivom ali radioaktivnimi odpadki, kot je določeno v členu 6;
3. „odlaganje“ je namestitev izrabljenega goriva ali radioaktivnih odpadkov v objekt brez namena njihove odstranitve iz objekta;
4. „odlagališče“ je objekt ali obrat, katerega primarni namen je odlaganje radioaktivnih odpadkov;
5. „dovoljenje“ je vsak pravni dokument, ki je podeljen pod sodno pristojnostjo države članice za izvajanje kakršne koli dejavnosti, povezane z ravnanjem z izrabljenim gorivom ali radioaktivnimi odpadki, ali za podelitev odgovornosti za izbiro lokacije, načrtovanje, gradnjo, začetek obratovanja,

delovanje, razgradnjo ali zaprtje objekta za ravnanje z izrabljenim gorivom ali objekta za ravnanje z radioaktivnimi odpadki;

6. „imetnik dovoljenja“ je pravna ali fizična oseba, ki je v celoti odgovorna za vse dejavnosti ali objekte, povezane z ravnanjem z izrabljenim gorivom ali radioaktivnimi odpadki, kot je določeno v dovoljenju;
7. „radioaktivni odpadek“ je radioaktivna snov v plinasti, tekoči ali trdni obliki, za katero država članica ali pravna ali fizična oseba ne razmišlja o nadaljnji uporabi ali ne predvideva take uporabe, z njeno odločitvijo pa se država članica strinja, in ki jo kot radioaktivni odpadek ureja pristojni regulativni organ v skladu z zakonodajnim in regulativnim okvirom države članice;
8. „ravnanje z radioaktivnimi odpadki“ so vse dejavnosti, ki se nanašajo na ravnanje, pred-obdelavo, obdelavo, kondicioniranje, skladiščenje ali odlaganje radioaktivnih odpadkov, razen prevoza z lokacije;
9. „objekt za ravnanje z radioaktivnimi odpadki“ je objekt ali obrat, katerega primarni namen je ravnanje z radioaktivnimi odpadki;
10. „ponovna predelava“ je postopek ali dejanje, katerega namen je ekstrahirati cepljive in oplodne snovi iz izrabljenega goriva za nadaljnjo uporabo;
11. „izrabljeno gorivo“ je jedrsko gorivo, ki je bilo obsevano v reaktorski sredici in trajno odstranjeno iz nje; izrabljeno gorivo lahko velja za uporaben vir, ki se lahko ponovno predela ali pa se nameni za končno odlaganje in se obravnava kot radioaktivni odpadek;
12. „ravnanje z izrabljenim gorivom“ so vse dejavnosti, ki se nanašajo na ravnanje, skladiščenje, ponovno predelavo ali odlaganje izrabljenega goriva, razen prevoza z lokacije;
13. „objekt za ravnanje z izrabljenim gorivom“ je objekt ali obrat, katerega primarni namen je ravnanje z izrabljenim gorivom;
14. „skladiščenje“ je zadrževanje izrabljenega goriva ali radioaktivnih odpadkov v objektu z namenom njihove odstranitve iz objekta.

Člen 4

Splošna načela

1. Države članice opredelijo in ohranjajo nacionalne politike o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki. Brez vpliva na člen 2(3), ima vsaka država članica končno odgovornost za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, ki so nastali na njenem ozemlju.

2. Če se radioaktivni odpadki ali izrabljeno gorivo pošljejo v predelavo ali ponovno predelavo v državo članico ali tretjo državo, je za varno in odgovorno odlaganje teh snovi, tudi vseh odpadkov, ki nastanejo kot stranski proizvod, še vedno odgovorna država članica ali tretja država, iz katere je bil radioaktivna snov poslana.

3. Nacionalne politike temeljijo na naslednjih načelih:

- (a) z ustreznimi konstrukcijskimi ukrepi ter obratovanjem in razgradnjo, vključno z recikliranjem in ponovno uporabo snovi, se zagotovi, da radioaktivni odpadki nastajajo v najnižji meri, ki je razumno izvedljiva, tako v smislu dejavnosti kot količine;
- (b) pri nastajanju izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov ter ravnanju z njimi se upošteva soodvisnost vseh faz;
- (c) zagotovljeno je varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, tudi dolgoročno s pasivnimi varnostnimi lastnostmi;
- (d) ukrepi se izvajajo po stopnjevalnem pristopu;
- (e) stroške ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki krijejo tisti, pri katerih so te snovi nastale;
- (f) na vseh stopnjah ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki se uporablja na dokazih temelječ in dokumentiran postopek odločanja.

4. Radioaktivni odpadki se odložijo v državi članici, v kateri so nastali, razen če v času pošiljke v zadevni državi članici in drugi državi članici ali tretji državi ni začel veljati sporazum o uporabi odlagališča v kateri izmed teh držav, pri čemer se upoštevajo merila, ki jih določa Komisija v skladu s členom 16(2) Direktive 2006/117/Euratom.

Preden država članica izvoznica pošlje pošiljko v tretjo državo, obvesti Komisijo o vsebini takega sporazuma in sprejme ustrezne ukrepe, s katerimi se prepriča, da:

- (a) je namembna država s Skupnostjo sklenila sporazum, ki zajema ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, ali pa je pogodbenica Skupne konvencije o varnosti ravnanja z izrabljenim gorivom in varnosti ravnanja z radioaktivnimi odpadki (v nadaljnjem besedilu: Skupna konvencija);
- (b) ima namembna država programe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki in njihovo odlaganje z enakimi cilji, ki zagotavljajo visoko raven varnosti, kot so določeni v tej direktivi; in
- (c) ima odlagališče v namembni državi dovoljenje za sprejetje poslanih radioaktivnih odpadkov, obratuje že pred pošiljko

ter ga upravljajo v skladu z zahtevami iz svojih programov za ravnanje z radioaktivnimi odpadki in njihovo odlaganje.

POGLAVJE 2

OBVEZNOSTI

Člen 5

Nacionalni okvir

1. Države članice vzpostavijo in ohranjajo nacionalni zakonodajni, regulativni in organizacijski okvir (v nadaljnjem besedilu: nacionalni okvir) za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, ki dodeljuje odgovornosti in predvideva usklajevanje med ustreznimi pristojnimi organi. Nacionalni okvir določa:

- (a) nacionalni program izvajanja politike o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki;
- (b) nacionalno ureditev za varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki. Odločitev o tem, kako se ta ureditev sprejme in s katerimi instrumenti se izvaja, je v pristojnosti držav članic;
- (c) sistem izdaje dovoljenj za dejavnosti ali objekte za ravnanje z izrabljenim gorivom ali radioaktivnimi odpadki ali oboje, tudi za prepoved dejavnosti ali obratovanja objektov za ravnanje z izrabljenim gorivom ali radioaktivnimi odpadki ali obojega, če zanje ni dovoljenja, ki po potrebi določa tudi pogoje za nadaljnje izvajanje dejavnosti, upravljanje objekta, ali oboje;
- (d) sistem ustreznega nadzora, sistem upravljanja, preglede, ki jih izvajajo regulativni organi, dokumentiranje in obveznost poročanja o dejavnostih ali objektih za ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom ali obojem, tudi ustrezne ukrepe za obdobje po zaprtju odlagališč;
- (e) izvršilne ukrepe, tudi prekinitev dejavnosti in spremembo, potek ali preklic dovoljenja, po potrebi pa tudi zahteve za druge rešitve, ki zagotovijo varnejše razmere;
- (f) dodelitev odgovornosti organom, ki so vključeni v različne faze ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki. V nacionalnem okviru je določeno zlasti, da so za izrabljeno gorivo in radioaktivne odpadke primarno odgovorni tisti, pri katerih so nastali, v posebnih okoliščinah pa imetniki dovoljenja, ki so jim to odgovornost dodelili pristojni organi;
- (g) nacionalne zahteve za obveščanje in udeleženos javnosti;
- (h) program(-e) financiranja za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki v skladu s členom 9.

2. Države članice zagotovijo, da se nacionalni okvir ohrani in po potrebi izboljša, pri tem pa upoštevajo operativne izkušnje, spoznanja, pridobljena pri odločanju iz člena 4(3)(f), ter razvoj tehnologije in raziskav na tem področju.

Člen 6

Pristojni regulativni organ

1. Vsaka država članica ustanovi in ima pristojni regulativni organ na področju varnega ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki.

2. Države članice zagotovijo, da je pristojni regulativni organ funkcionalno ločen od vsakega drugega organa ali organizacije, ki se ukvarja s spodbujanjem ali uporabo jedrske energije ali radioaktivnih snovi, vključno s proizvodnjo električne energije in uporabo radioaktivnih izotopov, ali z ravnanjem z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, tako da je zagotovljena dejanska neodvisnost od vsakega neprimernege vpliva na njegovo regulativno funkcijo.

3. Države članice zagotovijo, da ima pristojni regulativni organ pravna pooblastila ter človeške in finančne vire, potrebne za izpolnitev obveznosti v zvezi z nacionalnim okvirom iz člena 5(1)(b), (c), (d) in (e).

Člen 7

Imetniki dovoljenja

1. Države članice zagotovijo, da ima primarno odgovornost za varnost objektov oziroma dejavnosti za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki imetnik dovoljenja. Ta odgovornost ni prenosljiva.

2. Države članice zagotovijo, da morajo imetniki dovoljenja v skladu z veljavnim nacionalnim okvirom pod predpisanim nadzorom pristojnega regulativnega organa redno na sistematičen in preverljiv način ocenjevati, preverjati ter do razumno dosegljive mere nenehno izboljševati varnost svojih objektov ali dejavnosti za ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom. To se doseže na podlagi ustreznega ocenjevanja varnosti ter drugih utemeljitev in dokazov.

3. Dokazovanje varnosti v okviru podeljevanja dovoljenja za objekt ali dejavnost zajema razvoj in izvajanje dejavnosti ter razvoj, obratovanje in razgradnjo objekta ali zaprtje odlagališča ter fazo po zaprtju odlagališča. Dokazovanje varnosti je sorazmerno z zapletenostjo obratovanja in obsegom tveganja, povezanega z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom ter objektom ali dejavnostjo. Postopek izdaje dovoljenja prispeva k varnosti objekta ali dejavnosti v normalnih obratovalnih pogojih, izrednih obratovalnih stanjih in pri projektnih neizrednih. Dokazano mora biti, da je objekt ali dejavnost ustrezno varna. Uvedejo se ukrepi za preprečevanje nesreč in blažitev njihovih posledic, med drugim preverjanje fizičnih ovir in upravnih postopkov imetnika licence za zaščito, ki morajo

odpovedati, preden bi ionizirajoče sevanje lahko znatno prizadelo delavce in prebivalstvo. S tem pristopom se ugotovijo in zmanjšajo negotovosti.

4. Države članice zagotovijo, da morajo imetniki dovoljenja v skladu z nacionalnim okvirom vzpostaviti in izvajati celovite sisteme upravljanja, tudi za zagotavljanje kakovosti, v katerih je ustrezno prednostno obravnavana varnost celotnega ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, pristojni regulativni organ pa te sisteme redno preverja.

5. Države članice zagotovijo, da morajo imetniki dovoljenja v skladu z nacionalnim okvirom zagotoviti in ohranjati ustrezne finančne in človeške vire, potrebne za izpolnitev njihovih obveznosti v zvezi z varnim ravnanjem z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, ki so določene v odstavkih 1 do 4.

Člen 8

Strokovno znanje in usposobljenost

Države članice zagotovijo, da morajo v skladu z nacionalnim okvirom vse strani za svoje osebe vzpostaviti ureditev za izobraževanje in usposabljanje ter za raziskovalne in razvojne dejavnosti, ki izpolnjuje potrebe nacionalnih programov ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, da bi tako pridobili, ohranili in nadalje razvili potrebno strokovno znanje in usposobljenost.

Člen 9

Finančna sredstva

Države članice poskrbijo, da se v nacionalnem okviru predpiše razpoložljivost ustreznih finančnih sredstev, potrebnih za izvajanje nacionalnih programov iz člena 11, zlasti za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, pri čemer je ustrezno upoštevana odgovornost proizvajalcev izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov.

Člen 10

Preglednost

1. Države članice zagotovijo, da so potrebne informacije o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki dostopne delavcem in prebivalstvu. Ta obveznost vključuje zagotavljanje, da pristojni regulativni organ javnost obvešča o dogajanju na svojem področju pristojnosti. Informacije se objavijo v skladu z nacionalno zakonodajo in mednarodnimi obveznostmi, če s tem niso ogroženi drugi interesi, na primer varnostni, priznani v nacionalni zakonodaji ali mednarodnih obveznostih.

2. Države članice javnosti v potrebnem obsegu zagotovijo možnost dejanskega sodelovanja v postopku odločanja o ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki v skladu z nacionalno zakonodajo in mednarodnimi obveznostmi.

Člen 11**Nacionalni programi**

1. Vsaka država članica zagotovi izvajanje svojega nacionalnega programa ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki (v nadaljnjem besedilu: nacionalni program), ki zajema vse vrste izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov v njeni pristojnosti in vse faze ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki od nastanka do odlaganja.

2. Vsaka država članica redno pregleduje in dopolnjuje svoj nacionalni program ob upoštevanju tehničnega oziroma znanstvenega napredka ter priporočil, pridobljenih izkušenj in dobrih praks iz medsebojnih strokovnih pregledov.

Člen 12**Vsebina nacionalnih programov**

1. Nacionalni programi določajo, kako nameravajo države članice izvajati svoje nacionalne politike iz člena 4 za odgovorno in varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, da bi se zagotovilo doseganje ciljev te direktive, ter vključujejo:

- (a) splošne cilje nacionalnih politik držav članic v zvezi z ravnanjem z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki;
- (b) bistvene mejnike in jasne časovne okvire za doseg teht mejnikov glede na glavne cilje nacionalnih programov;
- (c) popis vsega izrabljenega goriva in vseh radioaktivnih odpadkov ter ocene prihodnjih količin, vključno s tistimi iz razgradnje. V popisu sta jasno navedena lokacija in količina radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva v skladu z ustrezno razvrstitvijo radioaktivnih odpadkov;
- (d) koncepte ali načrte in tehnične rešitve za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki od nastanka do odlaganja;
- (e) koncepte in ali načrte za obdobje po zaprtju odlagališča, tudi koliko časa je še treba izvajati ustrezn nadzor in kakšna so potrebna sredstva za dolgoročno ohranitev poznavanja objekta;
- (f) raziskovalne, razvojne in predstavitvene dejavnosti, ki so potrebne za izvajanje rešitev za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki;
- (g) odgovornosti za izvajanje nacionalnega programa in ključne kazalnike uspešnosti za spremljanje napredka pri izvajanju;

(h) oceno stroškov nacionalnega programa ter podlago in hipoteze, uporabljene za to oceno, skupaj s časovnim profilom;

(i) veljavni program/veljavne programe financiranja;

(j) politiko ali postopek za preglednost iz člena 10;

(k) sporazum(-e) o ravnanju z izrabljenim gorivom ali radioaktivnimi odpadki, vključno z uporabo odlagališč, sklenjen(-e) z državo članico ali tretjo državo, če obstaja(-jo);

2. Nacionalni program se lahko skupaj z nacionalno politiko utemelji v enem samem dokumentu ali v več dokumentih.

Člen 13**Priglasitev**

1. Države članice Komisiji priglasijo svoje nacionalne programe in naknadne večje spremembe.

2. Komisija lahko v šestih mesecih po datumu priglasitve zahteva pojasnila oziroma izrazi mnenje, ali je vsebina nacionalnih programov skladna s členom 12.

3. Države članice v šestih mesecih po prejemu odgovora Komisije predložijo zahtevana pojasnila oziroma Komisijo obvestijo o spremembi nacionalnih programov.

4. Komisija bo pri odločanju o zagotavljanju finančne ali tehnične pomoči Euratoma za objekte ali dejavnosti v zvezi z ravnanjem z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki upoštevala pojasnila držav članic in njihov napredek pri izvajanju nacionalnih programov.

Člen 14**Poročanje**

1. Države članice Komisiji prvič predložijo poročilo o izvajanju te direktive do 23. avgusta 2015, nato pa vsaka tri leta, pri čemer izkoristijo preglede in poročanje v skladu s Skupno konvencijo.

2. Komisija na podlagi poročil držav članic, Svetu in Evropskemu parlamentu predloži:

(a) poročilo o napredku, doseženem pri izvajanju te direktive; in

(b) popis radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva na ozemlju Skupnosti ter napovedi za prihodnost.

3. Države članice vsaj vsakih 10 let poskrbijo za redno samo-ocenjevanje svojega nacionalnega okvira, pristojnega regulativnega organa, nacionalnega programa in njegovega izvajanja ter omogočijo mednarodni strokovni pregled svojega nacionalnega okvira, organa oziroma programa, da bi zagotovile izpolnitev visokih varnostnih standardov za varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki. Rezultati vsakega strokovnega pregleda so sporočeni Komisiji in državam članicam ter se lahko objavijo, če to ni v nasprotju z varnostnimi in zaščitnimi informacijami.

POGLAVJE 3

KONČNE DOLOČBE

Člen 15

Prenos

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, ne pozneje kot 23. avgusta 2013. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Obveznosti za prenos in izvajanje določb o izrabljenem gorivu iz te direktive se ne uporabljajo na Cipru, Danskem, v

Estoniji, na Irskem, v Latviji, Luksemburgu in Malti, dokler so te države odločene, da ne bodo razvijale dejavnosti, povezanih z jedrskim gorivom.

3. Države članice predložijo Komisiji besedila temeljnih predpisov nacionalne zakonodaje, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva, in vse poznejše spremembe teh predpisov.

4. Države članice Komisiji prvič priglasijo vsebino svojega nacionalnega programa, ki zajema vse točke iz člena 14 čim prej in ne pozneje kot do 23. avgusta 2015.

Člen 16

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 17

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 19. julija 2011

Za Svet

Predsednik

M. SAWICKI